

Vergaderjaar 2013–2014

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 575

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 20 mei 2014

Met deze brief wil ik u informeren over de besluitvorming die recent in het Nationaal Openbaar Vervoerberaad (NOVB) heeft plaatsgevonden met betrekking tot de vervoerbewijzen voor het reizen met de trein.

Ik ga in deze brief in op de introductie van de eenmalige chipkaart, het afschaffen van het papieren treinkaartje en een procedure bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven.

Introductie eenmalige chipkaart

Specifiek voor de incidentele reiziger zonder OV-Chipkaart introduceren de treinvervoerders gezamenlijk op 9 juli de eenmalige chipkaart. Dit is recent besloten in het NOVB¹. Dit papieren kaartje met chip biedt reizigers (zoals de incidentele reiziger) de mogelijkheid op het station een kaartje uit de automaat te kopen. De eenmalige chipkaart kent een toeslag van € 1,-, die alleen van toepassing is op de enkele reis, retour, dagkaart, het van AnaarBeter-kaartje en de enkele reis Amsterdam-Schiphol. Op bijvoorbeeld een eenmalige chipkaart naar België en Duitsland en de railrunner zit geen toeslag. Reizigers betalen bovenop deze toeslag, geen extra balietoeslag van € 0,50 wanneer zij een eenmalige chipkaart aan de balie kopen. Met de eenmalige chipkaart checken reizigers net als met de gewone chipkaart in- en uit en kunnen reizigers ook poortjes openen.

Advies consumentenorganisaties

Treinvervoerders hebben gezamenlijk in het NOVB advies gevraagd aan de consumentenorganisaties over de invoering van de eenmalige chipkaart.

Op basis van het advies van de consumentenorganisaties en de reactie van de vervoerders daarop heeft het NOVB besloten akkoord te gaan met de introductie van de eenmalige chipkaart.

¹ A3 en C5 van de werkagenda NOVB

- Onderstaand geef ik de verschillende onderdelen van het advies van de consumentenorganisaties weer, alsmede de reactie van de vervoerders:
- Consumentenorganisaties zijn enerzijds tevreden met het alternatieve vervoerbewijs dat beschikbaar is in de automaat. De eenmalige chipkaart is ook mede op hun advies ontwikkeld. Anderzijds geven consumentenorganisaties
 - aan de toeslag aan de hoge kant te vinden.
 - In het NOVB is besproken dat de hoogte van de toeslag niet buitensporig is, vergeleken met dergelijke eenmalige vervoersbewijzen in binnen- en buitenland. Bovendien is er een alternatief, namelijk de OV-chipkaart met saldo.
 - Voorts hebben de consumentenorganisaties aangedrongen op landelijke distributie van de eenmalige chipkaart. Ik ben tevreden dat decentrale overheden en vervoerders ervoor gezorgd hebben dat dit vervoersbewijs ook op bijna alle stations in Nederland buiten het hoofdrailnet beschikbaar zal zijn.
 - In hun advies geven de consumentenorganisaties aan dat in- en uitchecken met de eenmalige chipkaart niet verplicht zou moeten worden. Vervoerders laten weten dat zij in de invoeringsperiode coulant zullen omgaan met reizigers die nog niet inchecken met dit eenmalige vervoersbewijs, zodat reizigers met de eenmalige chipkaart hieraan kunnen wennen. Zij komen hiermee voor deze invoeringsperiode tegemoet aan dit advies.
 - Vervoerders gaan niet mee in de wens van consumentenorganisaties om ook kortingsproducten op de eenmalige chipkaart aan te bieden. Het gaat hier met name om de korting die samenhangt met een voordeelurenkaart. Zij geven onder meer aan dat alle reizigers met een zelfstandig recht op 40% korting al een OV-chipkaart hebben. NS heeft mij laten weten dat alle betreffende reizigers hierover persoonlijk een brief ontvangen. Ook voor de met deze voordeelurenkaart samenhangende samenreiskorting heeft de reisgenoot nu een OV-chipkaart nodig.

Vervoerders zullen in juni en juli een uitgebreide communicatie campagne voeren en met aanbiedingen komen om mensen te verleiden over te stappen op de OV-chipkaart. Zo kunnen ook reizigers die niet zelf een kortingskaart hebben, goedkoop aan een chipkaart komen. Voorbeelden hiervan zijn een NS-aanbod voor een persoonlijke OV-chipkaart voor € 2 (in plaats van € 7,50) en een NS Dal Voordeel inclusief gratis OV-chipkaart voor € 29 (in plaats van € 50). Hiermee volgt NS het voorbeeld van acties die gemeentelijke vervoerbedrijven en provincies hebben gevoerd bij de overstap naar de OV-chipkaart. Ook toen zijn er tijdelijk goedkopere OV-chipkaarten aangeboden.

Afschaffen papieren treinkaartje

Met de introductie van de eenmalige chipkaart is voldaan aan de laatste voorwaarde voor het kunnen afschaffen van het papieren treinkaartje. Vervoerders willen daarom per 9 juli tevens dit kaartje afschaffen. Zoals ook eerder aangegeven, heb ik voor het afschaffen van het papieren treinkaartje geen formele rol, maar vanuit het belang van de reiziger heb ik wel een rol in het functioneren van het totale systeem. Daarom is het belangrijk dat de treinvervoerders, in het belang van de reiziger, voldoen aan de voorwaarden voor het afschaffen van het papieren kaartje.

Deze zijn verwoord in de motie Van Gent (Kamerstuk 23 645, nr. 509), waarover de minister van Infrastructuur en Milieu in een brief op

17 september 2012² heeft aangegeven hoe aan de motie invulling gegeven wordt. Ik loop de voorwaarden hierna een voor een langs³:

- *Toegankelijkheid voor passanten van stations met interwijkfunctie*: NS neemt poortjes op interwijkstations voorlopig niet allemaal in gebruik en werkt in een zorgvuldig proces met de gemeenten aan maatwerkoplossingen per station; zoals ook gevraagd in de motie Hoogland c.s. (TK 23 645, nr. 568). Passanten die niet met de trein reizen kunnen gewoon van het station gebruik blijven maken. NS laat weten dat op dit moment een proef met passagepassen wordt vorm gegeven samen met consumentenorganisaties en de desbetreffende gemeenten. Uitkomsten van de proef, die op zijn vroegst dit najaar plaats vindt, zullen ook besproken worden met de gemeenten voordat er sprake kan zijn van volledige ingebruikname van alle poortjes. Ik zie hier nauwlettend op toe en zal u in september 2014 nader informeren, zoals de motie Hoogland mij verzoekt.
- *Één klachtenloket*: Rndom het toewerken naar een meer uniforme klachtenafhandeling c.q. een klachtenloket zijn dit voorjaar reeds belangrijke stappen gezet. Op dit moment werken vervoerders samen om een nog meer uniforme afhandeling van de meer ingewikkelde klachten te kunnen realiseren. In de voortgangsrapportage van het NOVB, die volgens planning in september 2014 aan uw Kamer wordt gestuurd, zult u over deze volgende stappen worden geïnformeerd.
- *Geen dubbel opstaptarief*: Per 20 maart 2013 is het dubbel opstaptarief reeds afgeschaft.
- *Percentage incomplete transacties van treinreizigers drastisch omlaag*: Het percentage incomplete transacties ligt op een voldoende laag niveau. Zoals bij de 8e Voortgangsbrieff Aanvalsplan OV-chipkaart is gemeld, lag het percentage incomplete transacties begin 2013 bij alle vervoerders onder de 2%. Dit is beduidend onder de bandbreedte (2,47 en 4,79%) die gehanteerd is bij het uitzetten van het Nationaal Vervoerbewijs. Op dit moment voeren vervoerders binnen het NOVB een onderzoek uit naar incomplete transacties, samen met consumentenorganisaties. Ook hierover zult u geïnformeerd worden in de voortgangsbrieff van het NOVB.
- *Goede toegankelijkheid van de apparatuur voor mensen met een visuele en andere beperking*. De OV Chip Plus is inmiddels voor treinreizigers naar tevredenheid ingevoerd. Daarnaast ben ik met de vervoerders, decentrale overheden en de Oogvereniging aan het werk om de toegankelijkheid van het OV chipsysteem voor de blinden en slechtzienden met name in het stad- en streekvervoer verder te verbeteren.

Ik constateer dat aan de voorwaarden is voldaan en dat het papieren treinkaartje 5 jaar na de eerste invoering van de OV-chipkaart in Rotterdam afgeschaft kan worden. Ik beschouw de motie Van Gent hiermee ook als afgedaan.

Procedure bij College van Beroep voor het Bedrijfsleven

In het kader van bovenstaande wil ik u nog informeren over de procedure voor het College van Beroep voor het Bedrijfsleven over een door de ILT afgewezen handhavingverzoek. In deze zaak wil de eiser, dat naast de OV-chipkaart, het papieren vervoerbewijs blijft bestaan. Reden hiervoor is dat eiser meent dat hij bij het gebruik van de OV-chipkaart niet kan verifiëren wat zijn reisrechten zijn, hetgeen in strijd zou zijn met Verordening 1371/2007. De ILT is toezichthouder en is van oordeel dat er geen

² Kamerstuk 23 645, nr. 517

³ Het één keer in- en uitchecken uit de motie komt hier niet in terug; in de brief van 17 sept. 2012 is aangegeven dat dit niet gekoppeld wordt aan het afschaffen van het papieren kaartje.

strijd is met deze Verordening en heeft daarom het verzoek tot handhaving afgewezen. Het College zal waarschijnlijk begin juli 2014 uitspraak doen.

Ik ben van mening dat de OV-chipkaart in overeenstemming is met de desbetreffende Verordening. Als het College vindt dat er wel strijd is met de Verordening, zal ik na overleg met de vervoerders bepalen hoe aan de uitspraak gevolg zal worden gegeven.

Tot slot

Met de introductie van de eenmalige chipkaart en het afschaffen van het papieren treinkaartje worden weer stappen gezet met de verdere ontwikkeling van de OV-chipkaart. We zijn echter nog niet klaar en blijven gezamenlijk in NOVB-verband werken om de chipkaart nog gebruiksvriendelijker voor de reiziger te maken.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
W.J. Mansveld